

Δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται, καὶ γὰρ νὰ ξεθυμάνῃ,
βαθεῖα ἀπὸ τὴ θάλασσα τοὺς βράχους ξερρίζονε . . .
Θὰ ὄῃτε ἴντα πράμαντα καὶ φέστεις θὰ σᾶς κάνῃ
ἐκεῖνο τὸ ἀδάσταχτο θαλασσοχελιδόνι.
Καὶ τίποτα παράξενο, ἂν ἔξαφνα μὴ ἴμερα
κί' αὐτὸς ὁ ἴδιος τιναχθῇ ἀπάνω στὸν ἄερα.

Ἔπειτα θὰ φροντίσουμε νὰ εὑρούμε συμμάχους,
καὶ τοῦτο βέβαια καθεὶς σωτήριον τὸ κρίνει·
ἂν καὶ ὁ Μπούμπουλης πετᾷ εἰς τὸν ἄερα βράχους,
χωρὶς ἐκείνους τίποτα δὲν εἴμπορεῖ νὰ γίνῃ.
Κοντὰ μας θὰ γυρεύουμε συμμάχους νύκτα ἴμερα,
καὶ ἂν δὲν εὑρούμε κοντὰ, θὰ πᾶμε παραπέρα.

Καὶ τοῦτο πάλι θὰ γενῇ μὲ κάθε εὐκολία·
Στέλλω τὸν Ξένο ἄναυλα εἰς τὸν Καλακαοῦα,
πάει κί' ὁ Βλάχος ἔπειτα εἰς τὴν Καραμανία,
καὶ συμμαχοῦν μὲ τὸ καλὸ ἢ μὲ τὸ ἄσπερ ἔντοῦ α.
Καὶ τότε δόξα καὶ τιμὴ σ' ἐμᾶς τοὺς τσελεπῆδες
μὲ τὸν Καλακαοῦα μας καὶ τοὺς Καραμανλῆδες.

Βλέπετε πόσα θαύματα καινούρια σχεδιάζω,
ἂν κί' εἶμαι γέρος, κί' ἔπρεπε σὰν Μπέης ἡ Πασσᾶς
μὲ τὸ κεφάλι ἥσυχο νὰ πέφτω νὰ πλαγιάζω ; . .
Ἄν πρὶν τῆς ὥρας γέρασα, ἐγέρασα γὰρ σᾶς.
Ναί, διαλύω τὴν βουλήν, καλοὶ μου Ἀδερῆται,
μὰ ὕστερα ἀπ' ὅλ' αὐτὰ «χαλάλι» θὰ μοῦ πῆτε.

Souris

ΤΟ ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΙ

Α'. ΜΕΣΣΑΝΙ — ΚΑΡΑΙΤΣΑ.

Ἐν Καρδίτῃ, τὴν 5 Ὀκτωβρίου 1881.

Ἀγαπητέ μοι Βλέσιε,

Ἀπὸ χθὲς εἶμαι εἰς τὴν Καρδίτσαν τῆς Θεσσαλίας, ὡς
ἐγκαυχόμενοι λέγουσιν οἱ κάτοικοι. Βλέπεις ὅτι διέρχομαι
τὴν ἐκτενὴ ταύτην χώραν ὡς ταχυδρόμος, θεῶμαι τὰ πάντα
à vol d'oiseau. Ἀλλ' ἔχω νέα, τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς ἀγρίας
ταύτης ἐπαρχίας δὲν ἤλπιζα ὅτι θὰ ἡδυνάμην ποτὲ νὰ σοῦ
μεταδώσω. Ἐπάρχουσιν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ γυναῖκες ! Πί-
στευσέ με ὅτι ὑπάρχουσι, διότι τὰς εἶδα ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς,
ταῖς ἐλάλησα χθὲς ἐπὶ τὴν ὥραν, καὶ ταῖς ἔψαυσα φι-
λοφρόνως τὰς χεῖρας δεξιᾶ, ἀριστερᾶ, ἐκ τῆς χαρᾶς ὅτι οἱ
ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουσιν ἐπὶ τέλους συζύγους, μητέρας,
ἀδελφάς, ἐρωμένους — τίς οἶδε ; ἴσως καὶ ἐρωμένους, αἵτινες
θὰ μεταδώσωσι—δόξα τῷ Θεῷ!—μὴ ἡμέρα εἰς τὸ μέλλον
τὸ πολύτιμον Θεσσαλικὸν αἷμα ! Ἦτο Κυριακὴ χθὲς, καὶ

ἐκτὸς τῆς χριστιανικῆς ἐορτῆς, ἦτο διὰ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ
ἐθνικὴ ἐορτὴ, διότι ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ἐβάδιζε πρὸς
τὴν Καρδίτσαν, ἐπισημοποιῶν οὕτως τὴν εἰς τὴν κοινὴν
πατρίδα προσάρτησίν της. Εἶδες ποτε χωρίον ὀλόκληρον
εἰς τὸ πόδι ἐν ἑορτασμοῖς στολαῖς, εἶδες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ
πέραν ὁμίλους πυκνοὺς χωρικῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων,
τοὺς ὁποίους νὰ ὠθῇ ἡ περιέργεια πάντοτε ἔμπροσ, νὰ συ-
ναντῶνται μὲ ἄλλους ἄλλων χωρίων, ν' ἀποτελῇται μυρ-
μηκυῖα πληροῦσα τὴν ὁδὸν καὶ τὰ λειβάδια, μυρμηκυῖα
λάλος, παραχώδης, ἀποτελοῦσα ποικίλον διὰ τὴν ὄρασιν
πανόραμα, καὶ ἀληθὴ πανήγυριν ;

Τοιαύτην τινα εἰκόνα παρουσίαζε χθὲς πᾶσα ἡ ἀπὸ Τρικ-
κάλων εἰς Καρδίτσαν ὁδός, ἵνα δὲ τὴν ἔχρη πλήρη, πρόσ-
θεσε καὶ ζητωκραυγὰς καὶ σημαίας καὶ φέσια αἰωρούμενα
ἢ σφενδαυιζόμενα ἐνθουσιωδῶς εἰς τὸν ἄερα. Ἀλλ' ἐξ ὅλων
τῶν χωρίων θὰ σοῦ συστήσω κατὰ προτίμησιν τὸ Μεσσανί,
διότι μὲ γνωρίζεις ὡς ὀλίγον καλαίσθητον ἄνθρωπον, πι-
στεύεις δὲ καὶ σὺ μετ' ἐμοῦ ὅτι ἡ ζωηρότερη ἑκφρασις
τοῦ κάλλους εἶνε ἡ ὥραία γυνή. Τὸ Μεσσανί λοιπὸν ἔχει
ὥραίας γυναῖκας, ἂν ὅχι ὡς τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου,
ἀλλὰ τοῦλάχιστον ὡς τὰς ὥραίας ἡμῶν ἐν Ἀθήναις, τὰς
ὁποίας βλέπεις, καὶ εἰπέ ταις τοῖς ἂν θέλῃς, ὅτι λαμβάνω
ὡς πρότυπον. Ἐπρόσεξα μάλιστα μίαν ὥσιν 17 ἐτις, με-
λαγχροινὴν καὶ κόκκινην, ἔχουσαν καυστικὸν καὶ ἀέτειον
βλέμμα, λεπτήν καὶ εὐλύγιστον ὀσφύν, ὑγιέστατον στήθος
καὶ βραχίονα, βάδισμα ἐπιχαρὶ, μίαν Μεσσανιώτισσαν ἐν
μὴ λέξει ἡ ὁποία εἶλεγε, κατὰ τὴν ἐκφραστικωτάτην
ἐκφρασίαν τῆς Ἀθηναϊκῆς νεολαίας.

Ἵπὲρ τῶν χωρικῶν αὐτῶν ὁμίλῳ ἰδιαιτέρως, διότι
ἐνῷ εἶναι χωρικαὶ οὕτε τὰς χεῖρας σταυροῦσιν ἐπὶ τῆς κοι-
λίας, οὕτε τὰ ὄμματα στρέφουσι πρὸς τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν,
οὕτε ἐξαφνίζονται ὅταν ταῖς λαλήσῃ. Εἶνε Ἑλληνίδες τοῦ
βουνοῦ, τῆς πεδιάδος ἤθελα νὰ εἶπω, γνήσιαι, κρατοῦσαι ὑ-
ψηλὰ τὸ μέτωπον, ἔχουσαι ἐλευθέρων καὶ χάριεν βάδισμα,
καὶ ἄλλον τὴν γλῶσσαν. Τὸ ἐνδύμα τῆς Μεσσανιώτισσας,
κομφὸν ἂν θέλῃς, ἀφίνει ἐλεύθερον τὸν λαιμόν, γυμνοῦς
τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας, καὶ ἐπιτρέπει νὰ διαγρά-
φηται, ὅπου ὑπάρχει, ἡ χάρις τοῦ σώματος καὶ ἡ εὐμέλεια.
Ὁ κεκρύφαλος τῆς εἶνέ τι εἶδος ἀρχαίου κράνους τοῦ πε-
ζικοῦ, τὸ ὁποῖον ἔφερον καὶ οἱ ἡμέτεροι στρατιῶται ἄλλοτε,
περιστεφόμενος ὑπὸ πλατείας πλεξίδος ἐκ τριχῶν καὶ κε-
κλιμένους πρὸς τὸν δεξιὸν ὦμον παληκαρικώτατα. Ἀλλὰ ἔ-
χει καὶ τὸ ῥόδον τὰς ἀκάνθας του. Τὸν εὐρωστον βραχίονά
της ἀσχημίζει στίγμα διὰ βελόνης καὶ πυρίτιδος ἀποτυπω-
θὲν ἐκεῖ ἀκαλαισθήτως καὶ περιστῶν σταυρὸν, περιστεράν
ἢ γοργόνα ! Τὰς ὀφρὺς της τὰς ὑπερφάνους κηλιδώνει ὁ-
μοιον ἀποτύπωμα, ἡμισέληνος ἢ μᾶλλον κυρτὴ γραμμὴ ἐ-
νόησεν ἄνευ χάριτος αὐτὰς, καὶ ὑπὸ ταύτην μελανὴν τε-
λεῖα. Τί κρίμα νὰ στιγματίζῃ τὸ ὥραϊον ἐκεῖνο πρόσωπον
ἀνεξάλειπτος ὁ τύπος τῆς τουρκικῆς δουλείας !

Ἡ Καρδίτσα ! εἰς τὸ τρυφερὸν ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἔχει,
ἀνταποκρίνεται καὶ κάποια κινήσεις κοινωνικὴ καὶ ζωηρότης
τῶν κατοίκων της. Μὲ ἤρесе πολὺ ὁ ἐγωῖσμός καὶ ἡ πεποί-
θσις τὴν ὅποιαν ἔχουσιν πρὸς τὴν κομόπολιν αὐτῶν, διότι
ἄμφοτερά προδίδουσιν ἀνάπτυξιν τινα καὶ εὐγενεστέρους τά-
σεις. Εἶδον καὶ ἐλάλησα πρὸς τινὰς Κυρίας, αἵτινες δι' εὐα-
ρέστου ἀληθῶς συναναστροφῆς δύνανται ν' ἀπασχολήσω-
σιν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς καὶ ἕνα ἐξόριστον Ἀθηναῖον ! Ἡ πο-
λίχνη τελεῖ ἀληθῇ ἐνθουσιωδῇ ἐορτῇ. Πανταχοῦ κυμαίνει
ἡ δίχρους, οὐχὶ σπανίως μεταξίνη, σημαία, πᾶσα οἰκία φέ-
ρει ἄνθη, καὶ ἐπὶ τινῶν ἐξωστῶν καὶ τὰ κάλλιστα τῶν ἁν-
θῶν τοῦ μεταίλου τούτου κόσμου, εὐεεῖς κυρίαί. Ὁ οἶ-

κος, ὅστις φιλοξενεῖ τὸν βασιλέα, εἶνε καλαισθητότατα διασκευασμένοι, ὡραία δὲ ἄψις πρὸ αὐτοῦ ἐκ πρασίνης, δροσερᾶς τοῦ βουνοῦ ἐλάτης, συμπληροῖ τὴν εορτάσιμον διακόσμησιν. Ὁ λαὸς σύμπας παραμένει ἐπευφημῶν ὑπὸ τὰ βασιλεία δώματα, χθὲς δὲ νύκτα λαλπαδηφορῶν κατέκλυζε τὰς ὁδοὺς ἐν ἐνθουσιῳδαί διαδηλώσει. Πᾶσα οἰκία ἦτο κατὰ πλεῶς ἐκ φωτὸς, ποικιλόχροοι πύραυλοι διέσχιζον τὸν συννεφώδη οὐρανὸν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Ἀντικρὺ τοῦ βασιλείου μεγάρου ἀνέγνωσα συγκινητικὴν ἐπικλήσιν τῶν δούλων Ἑπειρωτῶν, οἵτινες πανηγυρίζουσιν, ἀπόβλητοι αὐτοὶ τοῦ παραδείσου, τὴν εὐτυχὴ τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν ἀπελευθέρωσιν!

Εὐτυχῶς ἡ Καρδίτσα οὔτε ἐπισκοπὴν, οὔτε ἐπίσκοπον ἔχει. Εἶνε ἡ πρώτη ἴσως καὶ μόνη θεσσαλικὴ πολίχνη ἀπὸ τῆς ὁποίας λείπει τὸ βασίλειον. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ μὲ διώκει τῶν καλογέρων ἡ ἀτελεύτητος στρατιά. Ὁ ἅγιος Λαρίσης Νεόφυτος μετὰ τοῦ σεβασμιωτάτου Θαυμακοῦ ἢ Δομοκοῦ Μισαήλ, ἦλθον εἰς Καρδίτσαν ὅπως εὐλογήσωσι τὸν βασιλέα καὶ τῷ ἐκδηλώσωσι τὴν ἐθνικὴν χαρὰν, ἣν ἐπὶ τῇ πολιτικῇ αὐτῶν χειραφεσίᾳ αἰσθάνονται. Ἀληθῶς ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Λαρίσης, ὅστις ἀσκεῖ πνευματικὴν ἀρχὴν ἐπὶ πᾶσιν τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπισκοπῶν, ἤκουσα λόγους σοβαροῦς καὶ πατριωτικωτάτους. Τὸν λόγον τοῦ ποικιλλοῦσι ἐπὶ τῷ Β' αὐτοῦ ἐπισκόπου, ἀκαταλλήλως ὥς τὸ πολὺ παρεννεύμεναι φράσεις παχέαι καὶ λέξεις, τῶν ὁποίων ἵνα εὐρῆς τὴν ἐννοίαν, πρέπει νὰ ἐρωτήσης εὐσεβῶς τὴν ἀγιότητά του, ὅπως μάθῃς τὸ Λεξικὸν ἐξ οὗ τὰ ἀπεθησαύρισε. Τὸ μόνον δυστύχημά του, τὸ ὁποῖον πιστεύω ὅτι ἀδιαφόρως φέρει, εἶνε ὅτι τὸ ἀγνώμον καὶ ἀνευλαβὲς ποίμνιόν του δὲν προσφέρει μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ τὸ ὄνομά του.

Ἐθίξα ἐν προηγουμένῃ ἐπιστολῇ μου τὸ διαβολικὸν πρόβλημα κατὰ πόσον ἐν Θεσσαλίᾳ συνεκράτησε τὸν ἐθνισμόν ὁ κληρὸς. Ἡρώτησα πολλοὺς, ἐμελέτησα πολλὰ πολὺ καὶ ἐμόρφωσα πεποιθήσιν, τὴν ὁποίαν ἦτο συμφερότερον ν' ἀποσιωπήσω. Ἀλλ' ὁ πειρασμὸς μὲ φέρει εἰς τὸν κατήφορον, καὶ γνωρίζεις ὅτι διὰ τὴν ἀρχίστην πλέον δὲν δύναται νὰ κρατηθῇ. Περὶ τὸν λαιμὸν πλείστων Ἐπισκόπων εἶδα ἐπιδεικτικῶς ἡρτημένον τὸν Ταξιδάρχη *Μετζιδιέ*, καὶ ἦτο τοῦτο ἡ πρώτη ἀφετηρία πρὸς βαθυτέρας σκέψεις καὶ μελέτας· εὐτυχῶς ἀνεγνώρισα ἔπειτα οὐχὶ θερμὴν συνάφειαν καὶ σχέσιν τοῦ ποιμνίου πρὸς τὸν ποιμέναρχην. Τώρα, τί σκέπτεται καὶ λέγει τὸ ποίμνιον παρασιωπῶ, διότι εἰλικρινῶς οὔτε πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτολμῶ νὰ πιστεύσω. Ἀλλ' ἀκούσιως ἀνέρχομαι διὰ τοῦ νοῦς εἰς ἄλλας μεμακρυσμένας καὶ σκοτεινὰς τῆς ἡμετέρας παλαιᾶς Ἑλλάδος ἐποχάς, καὶ ἀναμνηστικῶς εἰκόνας ἱεραρχῶν καὶ καλογέρων, τῶν ὁποίων εὐγνωμονοῦσα διατηρεῖ ἡ πατρίς τὰ ὀνόματα. Ἐνός Γερμανοῦ, ὑφ' οὗντος ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ τῆς ἐπαναστάσεως τὴν σημαίαν, ἐνός Σαμουὴλ τινάσσοντος εἰς τὸν ἀέρα διὰ θρυαλίδος ἑαυτὸν καὶ τοῦ θρασυθέντος τοῦ Ἀλῆ ἀποσταλμένου, ἐνός Γρηγορίου ἀναβαίνοντος τὴν ἀγχόνην χάριν τῆς γλυκυτάτης τοῦ ἑλληνισμοῦ ἰδέας. Συγκρίνω πρὸς τοὺς μεγάλους τούτους ἀποστόλους ὅσα ἤκουσα, ὅσα εἶδα ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ πιστεύω ἀδιστακτικῶς πλέον ὅτι ἡ ἀπελπιστικὴ πνευματικὴ κατὰπτωσις, ἡ ἑλλειψίς παντὸς στοιχείου κοινωνικότητος τῶν νέων Ἑλλήνων, δὲν εἶνε ἀποκλειστικὸν ἔργον τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας, ἀλλὰ μετ' αὐτῆς καὶ τῆς ἐγκληματικῆς ἀδιαφορίας, ἂν μὴ τι ἄλλο, τῶν καλογέρων, οἵτινες ἀποχαυνούμενοι ἐπὶ τῶν μαλθακῶν σοφάδων, ἐπάχυνον τὰς σάρκας καὶ ἠΐξανον τὰς ἐτησίας προσόδους!

Φιλοξενεῖσθαι παρὰ τοῦ Ἀλβανοῦ Χασσὰν Βέη, τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ ὑλόγησε τὸν οἶκον, διότι καὶ πλούσιος εἶνε καὶ ἔχει πολλοὺς υἱοὺς καὶ υἱοὺς υἱῶν. Ὁ πρωτότοκος, ὠραῖον ὡσὰν εἰκοσιπενταετὲς παλληκάρι, φέρει κομψὴν φουστανέλλαν καὶ ὀνομάζεται *Λατίφ*, ὃ ἐστὶ καθ' ἡμᾶς *Εὐγένιος*. Σήμερον ἀπὸ πρωίας καὶ ἐκ διαλειμμάτων βρέχει, ἱπομένους καπνίζων ἐπὶ τοῦ ἀναπαυτικοῦ τοῦ Βέη μου σοφᾶ καὶ πίνων καφέδες· ἐπὶ ἀργυροῦ καὶ κομψοτάτου *ζαργιοῦ*, περὶ εὐχαρίστως τὰς ὥρας τῆς πλήξεως μετὰ τὴν μελέτην καὶ τὴν συναναστροφὴν τῶν συμπατριωτῶν τοῦ οἰκοδεσπότη μου. Οἱ πλείστοι αὐτῶν εἶνε Ἀλβανοὶ ἢ Ἑπειῶται, προδίδοντες μάλιστα ἀμέσως τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς προφασῆς, ἥτις τοὺς διακρίνει. Εἶνε πάντες ἱλαροί, προσηνεῖς καὶ εἰλικρινέστατοι. Ἀλλ' ὅτι μ' ἐκπλήττει καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω εἶνε ἡ εἰλικρινὴς χαρὰ, μεθ' ἧς λαλοῦσι περὶ τῆς πολιτικῆς χειραφεσίας τῶν νέων ἐπαρχιῶν, καὶ ἐτι πλέον αἱ ἐγκάρδιοι εὐχαὶ τὰς ὁποίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἄλλων ὑποδούλων, τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος, πλάττουσιν. Ἐὰν ἀληθῶς τοὺς ἐνεκαρδίωσαν, καὶ περὶ τούτου δὲν ἔχω λόγον ν' ἀμφιβάλλω, αἱ ἐπαγγελίαι τῶν ἑλληνικῶν νόμων καὶ τῆς διοικήσεως, ἡ καλλίστη συμπεριφορὰ τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ, οὐχ ἦττον πῶς εὐχερῶς οὕτω καὶ τόσον ταχέως κατωρθώθῃ ν' ἀποπνιγῇ ὅχι ἴσως ὁ φανατισμὸς, διότι οἱ Τούρκοι αὐτοὶ δὲν εἶνε ἄγριοι, ἀλλὰ τὸ ὑπερήφανον ἐθνικὸν αἶσθημα, τὸ ὁποῖον ἐν ἑαυτῷ βαθύτατα, ἐν τῷ ἰδίῳ αἵματι, φέρει πᾶς ἄνθρωπος; Ἀν θέλῃς μάλιστα τα προχωροῦσι περισσότερον, διότι οἰκτεירוῦσι τοὺς ἐξημένους ἐκ τῶν συμπατριωτῶν αὐτῶν, οἵτινες πωλοῦντες εἰς εὐτελεῖ τιμὴν οἴκους καὶ κτήματα, καταλείπουσι τὴν ὡραίαν γενέθλιον, τὰς ἀναμνήσεις καὶ τοὺς δεσμοὺς ὀλοκλήρου βίου, ἵνα ζήσωσι πτωχοὶ καὶ ξένοι ἐν τουρκικῇ χώρᾳ! Τί λέγεις σὺ ἀκούων τοιαῦτα; Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι σεβαστὸν καὶ πολὺ πειρὸν γέροντα, λέγοντά μοι μετὰ πεπονημένης ἀλλοτε ὅτι οἱ λεπτότεροι καὶ ἐπιτηδεϊότεροι διπλωμάται εἶνε οἱ Τούρκοι. Καὶ βεβαίως πρέπει νὰ ἦνε κρυφίνουσαι πολὺμητις διπλωμάτης ὁ τῆς χθὲς κυρίαρχος, ὅστις μεταβαλλομένων τῶν πολιτικῶν περιστάσεων γίνεται σήμερον ὑποτελής, καὶ συγχρόνως εὐλογεῖ τὴν νέαν τῶν πραγμάτων κατάστασιν!

Πᾶσα ἡ πλουσία πρότερον καὶ ζωντὰ τῆς Καρδίτσας ἔγορὰ παρουσιάζει οἰκτρὰ ἐρείπια προσφάτου καταστροφῆς. Τὴν πρώτην τῆς καταλήψεως νύκτα ἐγένετο ὅλη σχεδὸν παρανάλωμα πυρὸς, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ἡ φανατικὴ χεὶρ ἱεραγισθέντος τούρκου, ὡς λέγουσιν οἱ ἡμέτεροι, ἢ ἡ ἀμέλεια χωροφυλάκων συμποσιαζόντων, ὡς ἐπιμένουσιν οἱ ὀθωμανοί. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι τὸ ἐμπόριον ἀμφοτέρων ἐκλονίσθη, καὶ ἐρημώθη ἐκτεταμένη καὶ πλουσία συνοικία τῆς πολίχνης, τὴν ὁποίαν πρὸ πάντων διακρίνει πολλὴ ὑπερηφάνεια καὶ φιλότιμος ἀνταγωνισμὸς ἐν τῇ καθόλου προόδῳ πρὸς τὰς λοιπὰς τῆς Θεσσαλίας πόλεις. Ἀλλ' ἡ Καρδίτσα ἔχει εὐγενεῖς τίτλους, ἔχει καὶ ἐπαναστατικὸν παρελθόν, ἐπισπώμενον τῆς κοινῆς πατρίδος τὴν ἰδιάζουσαν ἀγάπην καὶ τὰς μερίμνας.

Ἐβώθεν τῆς πόλεως, εἰς μίαν περίπου ὥραν ἀπόστασιν, μοι ἐδείξαν τὸ χωρίον παρὰ τὸ ὁποῖον ἐκρότησε τὸ ὄπλον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἥτις τοὺς ἐδουκάλισε μόνον ἐπ' ὀλίγον τότε. Μόνον ὅταν πατήσῃ τὰ χῶματα ταῦτα τὰ ἅγια, τὰ ὁποῖα ἐποτίσθησαν δι' αἵματος καὶ δακρύων, θὰ ἴδῃς πόσον εἶνε γλυκὺ τῆς ἐλευθερίας τὸ ὄνομα, περὶ τοῦ ὁποίου, ἀσυνειδήτως καὶ ἐπιδεικτικῶς ἡμεῖς, οἱ ἐλεύθεροι γεννηθέντες, λαλοῦμεν καὶ γράφομεν!

Z...